

Sarajevska Hagada

tekst preuzet iz:

Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini. oktobar-decembar(1898), 13-14.

Književnost. — КЪИЖЕВНОСТ.

„Die Haggadah von Sarajevo“. Von David Heinr. Müller und Julius von Schlosser. Nebst einem Anhang von Prof. Dr. David Kaufmann. — Wien 1898. Alfred Höldor.

„Haggadah“ zove se knjiga, koja ima veliku važnost u pogledu vjerskog života jevreja sviju obreda. U njoj se priča povjest oslobodjenja jevrejskog naroda pod vodstvom Mojsije iz četiristogodišnjeg egipatskog ropstva, ona sadržaje nadalje prigodne hvalospjeve Bogu-osloboditelju, pa se onda tumače obredi u večer 15. dana mjeseca Nissan-a, dana naime, kada je po sv. pismu Bog oslobodio odabrani narod jevrejski te ovaj izagije iz „gvozdene peći misirske uzdignute ruke“. Povrh toga ima u toj knjizi nekoliko od najljepših psalama proroka Davida, versificirano nabranje onijeh čudesa, koja se po vjerovanju pobožnih jevreja dogodise u noći od 14. na 15. Nissan-a i lijepe, čisto istočnjačke alegorije.

Uoči 14., dotično 15. dana mjeseca Nissan-a, koji dan ima naročiti vjerski značaj, počinje praznik „Passah“, za čijeg traujanja važe posebni propisi glede hrane. Pravovjerni jevreji za punih osam dana ne smije da jede kvasom priregjeno pecivo, nego isključivo beskvasni hljeb „mazzot“ na uspomenu toga, što jevreji, kad bjegaše iz misirskog ropstva, nijesu dospjeli, da prirede i ispeku hljeb kvasom, već ga beskvasna sa sobom ponijеше.

Uoči 15. dana mjeseca Nissan-a obdržava se u jevrejskim kućama svetkovina, koja je donekle slična proslavi badnje večeri u evangelika na sjeveru Njemačke. Na stolu je postavljena posuda, pokrivena bijelim ubrusom a pod ovim leže tri komada „mazzota“, do njih komad na ugljenu pržena mesa, zatim gorke (oštre) biljke: hren i t. d. Prženo meso sjeća na ono janje, koje jevreji uoči bjegstva iz Egipta zaklaše i isprženo sa sobom ponesoše; gorke biljke jedu se ko uspomena na gorke patnje, koje pretrpješše jevreji za svojeg ropstva u Misiru. Čelo stola sjedi kućegnzda i pjeva nabožne pjesme iz „Haggade“. Ovoj večeri, koja je čisto vjersko-porodičnog značaja najnježnije vrste, ime je „Seder“.

Otale dolazi, da je „Haggadah“ kod jevreja vrlo uvažena knjiga; ali je ona jedina njihova vjerska knjiga, koja se je već u stara vremena ukrašavala slikama. U glaso-vitim bibliotekama nalazi se po koji skupocjeni primjerak ove starinske knjige, a jedan od najljepših i najzanimljivijih primjeraka je onaj, što ga danas posjeduju naš muzej. Gospoda Müller i pl. Schlosser podvrgoše se teškoj zadaći, da našu „Haggadu“ u divotnom izdanju iznesu na javnost.

Gore spomenuta dva učenjaka popratilo „Haggadu“ temeljitim raspravama, pa je s toga ova publikacija, koja se i po sjajnoj svojoj opremi ističe kao divotno izdanje, nesumnjivo od velike važnosti za nauku. Izdanje sastoji od dvije sveske; jedna sadržava uz rasprave obaju gore spomenutih učenjaka i uz dodatak profesora dr. Davida Kaufmanna čitavi tekst sarajevske „Haggade“ i mnoge ilustracije iz drugih knjiga ove vrste, koje se nalaze u British muzeju u Londonu, u germanskom narodnom muzeju u Nürnbergu, u narodnoj biblioteci u Parizu, u jevrejsko-teološkom seminaru u Breslavi; za tim u privatnom posjedu gospode: Earl of Crawford and Balcarus u Londonu, Edmund barun Rothschild u Parizu i profesor dr. David Kaufmann u Budimpešti. Druga sveska donosi pak isključivo ilustracije sarajevske „Haggade“ u majstorski izvedenim reprodukcijama.

Naš muzej može se punim pravom ponositi, što je nabavio ovu starinu, tako rijetku u bibliografskom svijetu i tako krasnu i važnu, da se je o njoj mogla napisati ovako zanimljiva i donekle jedinstvena publikacija.